

Johann Festing

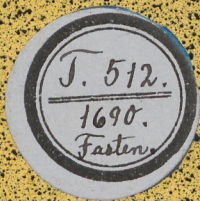
**Programma Quod Paraenesi De Peccatis fugiendis pieq[ue] praeparandis animis
Ad Sinceram & sacram Meditationem Passionis Ac Mortis Salvatoris Nostri Jesu
Christi praemittit**

Rostochii: Weplingius, [1690]

<http://purl.uni-rostock.de/rosdok/ppn73399797X>

Druck Freier Zugang

T. 512.

1690. Fasten.

~~M-1256.~~^{59.}

Iurisprudentiam versari circa res divinas aequè ac humanas autor est Ulpianus in l. 10. ff. d. 7. & 7. Nec lapsus hinc incusandus erit, sicut à nonnullis factum perhibet Brissonus select. ex jure civil. antiq. lib. 4. cap. 16. Enimverdè ut remotiorum temporum jurisprudentiam, eamq; Romanam, repetamus, licet funerum maniumq; jura, junctis iis, quæ ad manes placandos, ad supernos inferosq; deos, ad votarità exsolvenda atq; deorum caelestium sacrificia spectabant, Pontificum cura fuerint mandata; tum licet iidem decisionibus suis omnes sacras lites determinarint, religiones atq; ceremonias publicas pariter ac privatas, sacra, & res divinas iuti fuerint: nihilominus tamen, cum jus hoc Pontificium cum jure civili fuerit conjunctum juxta ea, quæ abs Ulpiano allegata, & testimonium Ciceronis in Bruto & lib. 3. d. LL. hinc eximia Jctorum nec desuere ingenia, qui discerent non tantùm Pontificium jus, sed notis insuper ac commentariis illustrarent. Adèd hic verè de Jctis dicendum fuit, sicut de Poëtis prædicavit Horatius d. art. poet. v. 396. seq.

*- - - fuit hæc sapientia quondam
Publica privatis secernere, sacra profanis.*

Sic T. Manlium Torquatum Valerius Maximus lib. 5. cap. 8. juris civilis & sacrorum Pontificalium peritissimum vocat, eademq; laude Atejum quoq; Capitonem Macrobius lib. 7. Saturnal. c. 13. exornat, quem juris Pontificii libros scripsisse testis est A. Gellius lib. 4. c. 9. Necminùs Petrus Crinitus de honestâ disciplinâ lib. 3. c. 5. haud desessè in Labæonis Antistii aequè ac Vellii Prætextati ac Flaviani, ut & Veranii laudes insurgit, qui libros de Pontificalibus reliquerunt, cum ea maximè retulerint, quæ ad sacras voces, ad funerales & saliares pertinerent, ac ritus & ceremonias mirificâ diligentia investigaverint. Et quid nunc aliud dicam

dicam de temporibus nostris, ubi ius quidem divinum toto caelo distat à veteri Romanorum jure Pontificio, cum Spiritus sancti gratia docti meliora gentilium Romanorum ritus aspernemur, aliæque planè capita comprehendat Christianorum Jurisprudencia, ob qua adhucdum audit rerum divinarum notitia? Ne memorem, quo sine gaudeat nostra Jurisprudencia, divinam nempe justitiam, certè tot capita obveniunt, in quibus sanctas Salvatoris regulas observasse satius est quàm enormes fori consuetudines. Pudet confiteri quot injuriis judicia crepent, quantisque retorsionibus impleta sint, ubi non Clericalis honoris, nec inter seculares Christiani amoris ulla habetur ratio. Quantum non est præceptum primumque ac ultimùm benignissimi Redemptoris nostri JESU CHRISTI, ut diligamus proximos sicut nosmetipsos! Hac verò in parte sacranos informat scriptura, ubi iudex invenit quod sequatur, & Advocatus accipit contra quod haud valet humana concupiscentiæ ulla regula. Quinimò hanc charitatem magis inculcant qui in charitate Amatoris generis humani cogitationes suas defixas habuerunt: unde quantos thesauros legere nobis liceat, eleganti inter ceteras dissertatione de Actionibus forensibus nuper docuit Celeberrimus Dn. Kortholt magni nominis Theologus, amabile decus Ecclesiæ, confessor veritatis, Christianæque valde memor regula, hoc est charitatis & humanitatis plenissimus. Tanti viri & fautoris nostri rationibus non mediocriter fusi quidni tanta bona ex piis potius religiosorum virorum monumentis quaesiverimus, quàm ex eorum hominum sententiis, quibus omnis viri (si creditur) practici opinio major est quàm ratio? Sed pari exemplo inter jurisperitos abundè nobis laudatissimus Dn. Zieglerus offendit, quomodo Jurisprudencia sit rerum divinarum & humanarum notitia, Ego sanè hunc Virum non immeritò predicandum dixerò verum JCTum, id est divinæ & humana sapientiæ callentissimum, in quo eminere videtur Brunnemanni pietas, Duareni elegantia, & profunda Gotbofredi eruditio. Non recentiorum quorundam moribus censendus vir Cl. quales aliquan-

do ex sententia Valle simillimos formicis reperimus, quae ex proximo sublata furto grana in latibulis suis abscondunt; quin imò videtur nobis sicut apes quadam in longinqua etiam pascua volitantes, dulcissima mella cerasq; miro artificio condidisse. Heu! quanta cum pietate & prudentiâ instruxit iudicem, culpaevit malos mores pragmaticorum, officia explicuit eorum qui sacra administrant & Ecclesiam regunt! Certè in politica quadam civilitate non terminatur hominum officium, quod magis sese exserit & ubiq; contemplatur DEUM & salutem proximi. Unde non melior Jurisprudentiae ratio, quàm si haec disciplina regundo hominum officio adaptata in timore & amore DOMINI jus suum cuiq; tribuat. Haec causa est, quare tantopere Clarissimi JCTi insudare Ecclesiasticis canonibus ac regulis voluerunt, ubi non quoad historiam solùm detineri potuit industria, sed ipsa in lectione commota & aucta pietas est. Quis nostrum tanta non suspiciet trophaea, victricis pietatis testimonia, quibus incitemur ad honestam imitationem? Revocanda in memoriam pia talis industria, cujus cogitatione similitudinem, cum assequi non liceat, sequi saltem annitamur studio quodam & emulatione. Equidem aliquando magis scrutari jubet muneris ratio, dum mone-re jubet & docere meliora; quo intuitu quid hodie abs me postulent pia Majorum instituta, satis superq; ab Antecessoribus demon-stratum est. Indicitur hodie celebranda memoria Passionis & mortis Redemptoris nostri JESU CHRISTI, ubi quò amariores nostra peccata Salvatori sacratissimo fecerunt molestias, quòq; constantius ille pertulit immensa ira Dei pondera, ac sanguine suo grata victima leniit iratum Patrem eluitq; nostra crimina: ita in perpendendo tanto merito, in amo-re atq; gratius erga redemptorem amabilissimum prolixa meritò debebant esse nostra studia. Sed hic profiteri necessum erat: Impedito ore & impedita lingua sum; unde ab iis sumere, reddereq;, pio (ut videbatur) proposito decreveram, qui secundum illud Ezechielis, ventrem suum cibaverunt & viscera sua impleverunt volumine hoc quod dedit Jehovah;

quod

quod ubi comederunt, fuit in ore illorū par melli dulcedine. Hanc dulcedinem diffudit cunctas per gentes Spiritus divini gratia, quiq; repleti fuerunt in meditatione dulcissimi Salvatoris tantas nobis reliquerunt delicias, ut nunc merito dicamus: Gustate & videte bonum esse Jehovaham: beatus vir ille qui se recipit ad eum. Et sanè ob oculos positis Doctorum religiosissimorum sententiis piisq; eorum monitis preparanda erant nostra pectora quò sincerà veraq; pietate meditemur Redemptoris merita, hoc est remotis vitiis intueamur expansa brachia inq; vulnerib; salutem accipiamus felicissimam. Eheu! quantum opere peccata reos Passionis ac mortis Christi faciunt! unde nostrum magis nos officium monet non ad propria tantum peccata ingemiscere & deprecari; sed sicut apud Isocratem de pace sive sociali orat. s. p. m. 406. dicitur, equum est, hic maxime, cum ex animo consultum aliis velimus, dum acta improbamus, monere etiam quæ fugienda quæ sequenda sunt, ut ita sentire & ad hunc modum detinere ac firmare. Verum enim verò dum amplexus animo sum hac aliquanto amplius, per vices tentatus quosdam valetudinis genere ob debilitatē subitam cedere impedimentis, & quæ sub huius temporis spatio absolvere nequiveram, in alium diem servare coactus sum. Interea verò ne prorumpat temporis insana quedam observatio & insolescat quorundam bacchantium impietas priusquam moniti sint: hinc nostri non immemores officii in tempore detestamur lascivientis populi furores, adhortamur cives ad fugiendam Bacchanaliorum immanitatem, & cogitare summopere suademus Crucifixi JESU dolores & vulnera. Miramur non immeritò quod ad Christianos transierint ab iisq; tam diu observata sint isthæc festiva insana furiosa ac rabiosa, ubi multus larvarum usus, hominesq; Bacchanalia vivunt, in quibus parum sobrii, facie fecibus oblita de plaustris ridicula carmina jaciebant, victoriq; præmium erat hircus, dignum, ut ajunt, patellâ operculum; quod sentit Erasm. in libell. d. amab. Eccles. concord. p. 13. Quam quidem petulantiam, inq; ea in compositos ludos, indecoras saltationes, & verborum

obscenorum lasciviam notarunt viri docti interq; eos Carpa.
lib. 2. Jurispr. Eccles. def. 264. Sed aliquando Christiani ipsi
gentilibus pejores sunt: aded Senatusconsulto Roma cautum esse
Livius testis est, ne qua Bacchanalia Roma neve in Italia essent.
qua de re apud Freculphum Episcopum Lexoviensem (qui vixit
sub Ludovico Imp. circa A. D. 840.) Chron. tom. 1. lib 2. cap. 6.
nec non apud Gobelinum Personam Decanum Bilsfeldensem &
Officialem Paderbornensem Cosmodr. (cui operi finem impo-
suit. A. D. 1418.) at at 3. c. 13. iisdem verbis ita legitur; instituta
sunt Bacchanalia sacra vel potius sacrilegia, de quorum
rabiola turpitudine post tam multos annos Senatus sic
erubuit, ut in urbe Româ talia prohiberet. O turpes Chri-
stianorum mores, qui serias hodie sectantur per quas belluentur
et vino bacchantur, quiq; velut ulciscetes memoranda domini-
ca Passionis ac Mortis dies, indictumq; ab antiquitate piâ deli-
ciarum silentium metuentes, magno impetu in hos dies crapu-
lam reponunt & corporis pro libidinibus curam agunt. Ne te
ad sanctam Christi Ecclesiam (sic quodammodo verbis Basilië
utimur) introducat ebrietas, non est per temulentiam aditus
ad meritum Redemptoris, quemadmodum nec ad justitiam
iter est per defraudationem, nec ad sobrietatem per lasciviam,
nec per malitiam ad virtutem. Quinimò preparato corde co-
gitandum erat (ut Erasmi verba applicemus) quomodo in tetro
carcere veniat marcescentibus nuncius dicens, Bono estote ani-
mo: hodie liberi Regiam ingrediemini, futuri inter aula pro-
ceres, & Regi chari. Perpendite omnes! quis carcer, (iterum
Erasmi verbis loquimur) quod baratrum tam tetrum est,
quàm est in quo detinentur, quos satanas alligavit criminum
vinculis? aut que est unquam regia, etiam si omnium splen-
dorem in unum conferas, que cum Ecclesia majestate
possit conferri? Quod si meritò reprehendendi sunt, qui
tantam gratiam segnes ac languidi accipiunt, quanto ju-
stius culpandi sunt, qui in hujus regie penetrabilibus sor-
dide

*didē & incompōsitē vivunt? At siquidem gratulandum sit
 huic Academię & Civitati nostrę, quod gloriari licuerit, multum
 jam remisisse furorem ab eo qui patrum nostrorum memoria
 fuit: nihilominus tamen otium temporis solenne (quod adhuc
 animadvertimus) cum externo conviviorum & chorearum
 luxu, seridē dissuademus & interdiciamus. Audistis, di-
 lectissimi, quantopere fugienda sit illa plusquam gentilis bacchan-
 di insania; unde quoniam in Ecclesię canonibus perquam cautum
 fuit ne Christiani cum gentilibus aut Judęis festa celebrarent,
 ab his maximē abstinere fas est, optimeq; illud nobis conside-
 randum occurrit quod de Calendis Januariis sensit ac scripsit
 Ambrosius sermone XI. Nos hodie sobrii & jejuni simus, quō
 intelligant letitiam suam abstinentiā nostrā damnari. Ad-
 hęc prohibentur secundum can. 62. Concilii sexti in Trullo, igno-
 rantia vel vanitate ea, quę à demonis impostura veniunt, exer-
 centes. Unde Theodorus Studita Catechet. serm. 49. ex latina
 versione Joann. Livineii: Sed agat sanē, inquit, ut lubet mundum
 quę in legem abierit insania, nos intemperantiam fratres, veliis,
 quę jam vesci est permissum, fugiamus scientes eam esse peccati
 matrem. Fiant secundum Theodoretum lib. 8. d. Mariyr. pro illa
 veteri pompa, pro turpi obscenitate ac impudentiā, modesta, casta,
 ac temperantia plena festivitates; non illa quidem mero delectata,
 non commessationibus leves, non cachinnis soluta; sed divinis can-
 ticis personantes sacrisq; sermonibus intentę: in quibus ad Deum
 preces, non sine sanctis lacrymis ac suspiriis submituntur. Quare
 inter tanta mala, rectius cogitandum, sicut in floribus serotinis
 Meibomius:*

*Flete perennē oculi, salsoq; madescite rore;
 Igne liqueſce anima, atq; illi te osten de flagrantem:
 Qui patiens adeo, atq; adeo mansuetus atroces
 Sustinet erumnas: atq; hoc ut lapsa resurgas,
 Mortua viveſcas, & deplorata triumphes.*

*Sanē multaratio movere poterat, Cives perdilecti, ne L. Fulvium
 Argentarium quis imitari velit, qui cum fortē bello Punico secun-
 do*

do, interdiu coronavosacea è pergula in forum prospexisset, ex auctoritate senatus in carcerem ductus nec ante finem belli emissus. Æque a grave magisq; videtur, in calamitate communi & memoria peccatorũ, que tam atrociter sauciarunt Salvatorem nostrum, inter rosas & flores deliciari velle. Hec esto nostra omnium meditatio bona de passione Christi & morte, qua secundum Richardum Eremitam Pampolitanum, de Emendatione peccatoris, cap. 8. diabolum confundat & machinas ejus destruat, carnales tentationes extinguat & animum ad amorem Christi incendat, mentem sublevet & clarificet atq; clarificando purget. Imo lugeamus secundum hujus monitum, propter turpitudinem criminis, pro quo delendo tam admirabilis hostia immolata est. Rudis, ut ait, & carnalis animus in contemplationem divinitatis non rapitur, nisi spiritalis efficiatur absumptis carnalibus impedimentis: Cum enim (pergit) cor mundum habere cœperit, & nulla corporeæ rei imago sibi illudere poterit, tunc certè ad altiora admittitur, ut in amore deitatis vehementer gloriatur. Id v. ut omnibus in Christiana virtute & pietate eveniat, animum precor. Exaudi nostra hæc suspiria ac vota qui pro genere humano tot tantosq; dolores ac mortem passus es! Audi qui benignissimus omnem gratiam impertis maximam implorantibus, dum us gratiosissimè impertires, ipse mortuus es!

Ecce tuo præ amore,

Te complector cum rubore;

Me coopto diligenter,

Tu scis causam evidentem,

Sed suffer & dissimula.

Ut te quæram mente pura,

Sit hæc mea prima cura,

Non est labor, nec gravabor,

Sed sanabor & mundabor,

Cum te complexus fuero.

P. P. Sub sigillo Rectoratus Dom. Quinquag. d. 2. Mart. A, 1690:

☞ (O) ☞

didē & incompōsitē vivunt? At siquid
 huic Academia & Civitati nostra, quod glor
 jam remisisse furorem ab eo qui patrum n
 fuit; nihilominus tamen otium temporis,
 animadvertimus) cum externo conviv
 luxu, seridō dissuademus & interdici
 lectissimi, quā ut opere fugienda sit illa plusqu
 di insania; unde quoniam in Ecclesie canonib
 fuit ne Christiani cum gentilibus aut Juda
 ab his maxime abstinere fas est, optimeq;
 randum occurrit quod de Calendis Januari
 Ambrosius sermone XI. Nos hodie sobrii
 intelligant letitiam suam abstinentiā nostr
 hac prohibentur secundum can. 62. Concilii
 rantia vel vanitate ea, quæ à demonis impos
 centes. Unde Theodorus Studita Catechet
 versione Joann. Livineii: Sed agat sanè, inq
 que in legem abierit insania, nos intemperan
 que jam vesci est permīssum, fugiamus scien
 matrem. Fiant secundum Theodoretum lib.
 veteri pompa, pro turpi obscenitate ac impud
 ac temperantia plena festivitates; non ille qui
 non commessationibus leves, non cachinnis so
 ricis personantes sacrisq; sermonibus intent
 preces, non sine sanctis lacrymis ac suspiriis s
 inter tanta mala, rectius cogitandum, sicut
 Meibomius:

Flete perennē oculi, salsog, madescis
 Igne liquece anima, atq; illi te ostend
 Qui patiens adeo, atq; adeo mansue
 Sustinet erumnas; atq; hoc ut lapsa
 Mortua vivescas, & deplorata triu
 Sanè multaratio movere poterat, Cives per
 Argentarium quis imitari velit, qui cum for

lura sit
 cultum
 memoria
 adhuc
 earum
 is, di
 ccaban
 autum
 erent,
 onside
 scripsit
 us, quò
 Ad-
 igno-
 , exer
 latina
 undum
 velis,
 peccati
 pro illa
 e, casta,
 libuta,
 nis can-
 d Deum
 Quare
 rotinis

ulbium
 secun-
 do

the scale towards document